

vil Thinget erindre, ere udtryffeligt undtagne fra Loven — og at den paa den anden Side skulde være anvendelig paa Fæstegodsset. Deraf kommer det noget usædvanlige Udtryk, der heelt igjennem bruges, nemlig „særlig Jordbrug“, som skal omfatte saavel Selveierjordbrug som Fæstejordbrug, ligesom Udtrykket „Afdomsdocument“ skal indbefatte saavel Skjoder som Fæstebreve. Jeg for mit personlige Bedømmende har ingen Betænkelighed havt ved at gaae ind paa dette Standpunkt, deels fordi det var mig bekjendt, at den Maade, hvorpaa Fæstegodssets Omdeling foregaaer i Praxis, alt forlængst har fremkaldt det Dnske for Matriculens Styld at faae den bragt under en noget klarere Regel, deels fordi jeg fandt, at der vilde være nogen større Betyrrelse for Fæstebondestanden, om det endog maaskee for Godsseieren kunde medføre nogen større Gene, hvis de Former, som udfordres til Udstyknng og Sammenlægning fuldstændigen skulde iagtages, en Betyrrelse, som jeg troede navnlig kunde være ønskelig i en saadan Overgangstilstand som den, hvori vi nu befinde os, hvori Interessen for Fæstegodsset, ved Udstigten til at det maa gaae over til Selveiendom, for Godsseieren væsentlig er bleven til en Pengeinteresse. Jeg foreslog derfor en Bestemmelse i saa Henseende, som ogsaa blev antagen af Thinget. Jeg maa imidlertid erkjende, at, medens det er faare let at give en Lov, der indeholder klare Forskrifter baade for Selveiergodsset og Fæstegodsset, naar hver er tydeligt skilt fra hinanden, saa vanskeligt kan det være at bringe disse endnu i en meget stærk Modsetning bestaaende Forhold ind under de selsamme Regler blot ved Hjælp af saadanne collective Benævnelser, som Jordbrug, Afdomsdocumenter o. s. v., og jeg har derfor saa meget mindre fundet Grund til stærkt at holde paa denne Mening, som de, der ere eller i alt Fald troe sig fortrinnsviis kaldede til at varetage Fæstebondestandens Interesse, netop deri see noget, som vakte deres Frygt for, som en æret Rigsdagsmand sidst udtrykte sig, at lede ind paa Forhold, som det var vanskeligt under Get. klart at oversfue. Det er mig derhos vitterligt, at der i Thinget hersker forskellige Meininger om, i hvilken Udstrækning Loven, naar

den fik Lovskraft, saaledes som den sidst blev vedtagen, vilde finde Anvendelse paa Fæstegodsset, og Udvalget har derfor efter alle de stedfundne Forhandlinger anseet det for rigtigst at holde sig til det overleverede Begreb om Udstyknng og Sammenlægning, og altsaa paa den ene Side deraf at udelukke det privilegerede Hartkorn, som beholder den samme videre gaaende Udstyknngs- og Sammenlægningsfrihed, som det har havt hidtil, og paa den anden Side at lade hele Spørgsmaalet om Fæstegodssets Omdeling staae aldeles urørt, saa at det altsaa, hvis man i den Henseende vil have en stærkere Control, navnlig i Matriculens Interesse, maa foreskrives ved en selvstændig Lov. Derved troer jeg da at have fjernet de Betænkeligheder, som have vift sig fra meget forskellige Sider, og der bliver saaledes ganske simpelt at opfatte det Spørgsmaal, om det ikke er ønskeligt, at Udstyknng og Sammenlægning i det Omfang, hvori de tidligere have fundet Sted ad Bevillingsveien, maatte kunne ordnes ved Lov saaledes, at Antallet af de Tilfælde, hvori særlig Bevilling behøves, indskrænktes til et forholdsviis ringe Antal, ved hvilken Leilighed der jo ogsaa, som Thinget bekjendt, er opnaaet en heel Deel mindre Fordele med Hensyn til de specielle Bestemmelser, som deels løse tidligere bestaaende Tvivl, deels nedsatte Betalingen for enkelte hidtil usforholdsmæssig dyre Oplysninger. Det er med Hensyn dertil, at Udvalget, istedetfor den Redaction, der sidst vedtoges, har foreslaaet en ny Redaction, som gjør det klart, at her kun tales om Bondejord, som er i Selveiendom, at Loven altsaa ikke angaaer det privilegerede Hartkorn, og paa den anden Side lader hele Spørgsmaalet om Fæstegodssets Omdeling urørt. Kun har man troet ved denne Leilighed at kunne medtage en lille Bestemmelse, der findes i Forordningen af 15de Juni 1792, der paa den Tid, da man meget stærkt sværmede for at fremkalde Udstyknninger af selve Hovedgaardstakten, satte en Præmie derpaa ved at tillade ved saadanne Udstyknninger at indtage fæstelig Bondejord under samme. Dette har vel i Praxis ikke havt stor Betydning; men det er dog et Brud paa vor hele Fæstelovgivning, og fremkalder det navnlig det